

Tilsynserklæring for Spjellerup Friskole, april 2015

Bente Asmund Hansen, certificeret tilsynsførende.

Spjellerup Friskole, skolekode: 280038

Tilsynsbesøg 12. december 2014, 24. marts 2015.

Besøg i bh. kl., 1. og 2. kl. 3.kl. og 4. kl., 5.-6.kl., 7., 8. og 9.kl. og i fagene dansk, matematik, engelsk, tværfaglig undervisning og morgensamling.

I skoleåret 2014/2015 er tilsynet udført jævnfør tilsynsplanen, som er at se på skolens hjemmeside, Spjellerup Friskoles vedtægter og friskolelovens bestemmelser. Tilsynet har indeholdt besøg på skolen, iagttagelse af undervisning og aktivitet i pauser, samtaler med elever, lærere, skoleleder og bestyrelse og undersøgelse af undervisningsplaner, beskrivelser, materialer og evalueringer.

Som det anføres i friskoleloven, skal der "føres tilsyn med elevernes standpunkt i dansk, matematik og engelsk". Desuden skal tilsynet vurdere, om "skolens samlede undervisningstilbud ud fra en helhedsvurdering står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen". Endelig skal tilsynet se på, "om skolen efter sit formål og i hele sit virke forbereder eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikler og styrker elevernes kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene."

Dette er det formelle krav til tilsynet.

Derudover er det også forældrekredsens ønske, at tilsynet ser på, om de aktiviteter, som skolen tilbyder og tilrettelægger for at få skolens øvrige formål opfyldt, faktisk realiseres.

I år har tilsynet jf. tilsynsplanen haft særligt fokus på fagudvalgenes udvikling af sammenhængende didaktik (overvejelser over, hvad der skal læres, og over, hvordan der skal undervises og læres) og praksis gennem skoleforløbet på Spjellerup Friskole.

Pædagogisk og værdimæssigt grundlag:

I skolens værdigrundlag er det formuleret, at:

- *Spjellerup friskole vil tilbyde læring fra børnehave til og med 9. klasse, i tæt samarbejde mellem børnehave, skole, SFO og klubben.*
- *Spjellerup friskole vil give undervisning i de grundlæggende fag på de forskellige alderstrin særlig prioritet.*
- *Spjellerup friskole vil skabe læringsrum, som udnytter børnenes/elevernes egne forudsætninger og udfordrer og støtter op omkring den enkeltes læring.*

Iagttagelser under besøg:

Medarbejderne på Spjellerup Friskole lægger vægt på samarbejdet om undervisningen og bestræber sig i det daglige på at skabe sammenhæng i didaktik og praksis gennem skoleforløbet. Lærerne giver udtryk for at det praktiske samarbejde om en sammenhængende didaktik er velfungerende, og at den opgave, der ligger forude, er en systematisk beskrivelse af arbejdet.

Undervisningen (planlægning, tilrettelæggelse, udførelse og evaluering) er tydeligvis styret med overblik over mål og planer. Lærerne er optagede af at iagttage effekten af deres undervisning og tilpasse undervisningen elevernes nærmeste udviklingszone. Der er i dette skoleår udført en tilfredshedsundersøgelse hos eleverne. Undersøgelsen er udarbejdet på Spjellerup Friskole og resultaterne af undersøgelsen giver mulighed for konkrete tiltag i forhold til at skabe og udvikle såvel konkrete som mentale læringsrum.

Undervisningen organiseres så der skabes mulighed for at arbejde sammen på tværs af alder og kompetence. Eksempelvis falder det helt naturligt i læsestunden om morgenen i indskolingen, at to elever på forskelligt alders- og færdighedsniveau læser for hinanden. Dette understøtter såvel læseindlæringen som evnen til samarbejde. I en matematiktime falder det helt naturligt at bede en kammerat om hjælp til at læse et tekststykke om et dyr, som eleven lige har konstrueret i lego. Der er faglige og sagsorienterede samtaler mellem eleverne på tværs af køn, alder og fagligt niveau.

Undervisningen organiseres på mellemtrinnet, så det er muligt for den enkelte elev at finde det arbejdsmiljø, som fungerer bedst for eleven. Klasselokalerne er indrettet under inspiration fra principperne om læringsstile: Det æstetiske rum (hvor der er kunst på væggene og musik i baggrunden), det humanistiske rum (hvor der er helt stille) og det naturfaglige rum (hvor man kan bevæge sig, udforske og tale sammen om opgaverne). Det er et godt eksempel på, at skolen arbejder med at skabe læringsrum – såvel uformelle, som formelle læringsmiljøer.

At der faktisk er en sammenhængende didaktik og praksis i grundfagene fremtræder tydeligt ved mine besøg på skolen. Eleverne både i indskolingen, på mellemtrin og overbygning er optagede af indholdet i undervisningen, fremfor formsiden. De er vant til at arbejde med åbne opgaveformuleringer – altså at en opgave kan have flere mulige løsninger, alt efter hvilke kriterier man opstiller. At arbejde med åbne eksperimenterende opgaver kræver motivation og selvdisciplin. Eleverne arbejder på alle trin relativt selvstændigt – læreren bruger sin tid på faglige oplæg og samtaler med eleverne og på at organisere undervisningsforløbet, f. eks. sikre at viden deles, at tilrettelæggelsen justeres, så tiden bruges rigtigt, og alle er med.

Jeg har flere gange oplevet, at små grupper børnehavebørn deltog i undervisningen i indskolingen, og de har været ligeså optagede af indholdet. Deres begreb om skolegang vil helt sikkert være bredere end sædvanligt. Hermed skabes et godt grundlag for et vellykket skoleforløb.

Især i indskolingen foregår undervisningen afvekslende. Der er et integreret forhold mellem stillesiddende arbejde og bevægelse og mellem læring af nyt stof og træning af lært stof. Træning af f. eks. ordklasser og fysisk bevægelse kan være kombineret i aktiviteter i salen.

Alt dette rimer godt med den konstituerede ledelses formulerede prioriteringer; at det vigtigste, i en tid med forandringer i ledelsen, er at have fokus på skolens kerneopgave – undervisningen. Under mine besøg har jeg oplevet, at lærere, såvel som det øvrige personale, havde overskud og udtalt glæde ved arbejdet.

Elevernes standpunkt i dansk, regning/matematik og engelsk:

Først og fremmest bemærker jeg, at jeg oplever mange elever, som er styret af en indre motivation for at opbygge kundskaber og færdigheder i fagene.

Følgende eksempler illustrerer dette:

En dreng i indskolingen, som er i gang med et skriftligt arbejde i dansk, siger til sin arbejdsmakker: "Næste gang må du hjælpe mig lidt, for jeg er rimeligt meget bagud".

En pige i overbygningen arbejder med en opgave i matematik. Hun er startet fint, men har vanskeligt ved at løse opgaven. Lynhurtigt tager hun et skærmbillede af den og lægger den i sin "google"-mappe. Hun forklarer, at hun vil vende tilbage til den, når hun har bedre tid. Derefter vender hun opmærksomheden mod de øvrige undervisningsaktiviteter.

En dreng fortæller mig, at han har arbejdet med at dividere og at gange med decimaltal. Han forklarer mig, at det er vigtigt ikke bare at lære en metode, men derimod at forstå det, der ligger bag.

I en engelsktime er to elever i overbygningen engagerede i en diskussion med hinanden på engelsk. Når de mangler glosor, hjælpes de ad med at finde dem, så de kan komme videre i samtalen, som i øvrigt foregår ubesværet og autentisk. Da timen slutter er de stadig opslugte af samtalen.

En anden dreng beskriver, at han egentlig har lært så meget engelsk, at han kan høre om noget siges rigtigt eller forkert. Dog ved han, at næste skridt for ham er at lære de grammatiske forklaringer.

Samlet set er det min vurdering, at elevernes standpunkter i dansk, matematik og engelsk er tilfredsstillende, og at skolen arbejder systematisk og struktureret med opbygning af elevernes grundlæggende kundskaber og færdigheder i fagene.

Skolens formål og værdigrundlag fremtræder efter forrige års gennemarbejdning som en pædagogisk platform, og rigtig meget af det, som er beskrevet, er almindelig praksis på skolen og synligt i hverdagen. Der er opbygget gode rutiner, som tager højde for, at skolens tre aldersgrupper (yngste, mellemste og ældste) har forskellige behov og forskelligt ansvar i det forpligtende fællesskab. Eleverne tager dette ansvar meget alvorligt – der er nu etableret et elevråd på de ælstes eget initiativ. I friskoleloven står der i §1, Stk. 4. "Skolens elever har ret til efter egen bestemmelse at danne elevråd eller på anden demokratisk måde varetage deres fælles interesser vedrørende skolen, ..." . Elevernes formulerede formål med at etablere et elevråd er, at de i en tid med forandringer vil skabe rum og rammer som sikrer, at elever i alle aldre kan komme med sager de ønsker behandlet. Eleverne virker meget motiverede for at bidrage til fællesskabet, hvilket giver et solidt grundlag for en god kultur.

Samlet set står det helt klart, at Spjellerup Friskole giver eleverne plads til medbestemmelse på skolens daglige virke. Dette ser jeg også som et udtryk for, at *det samlede undervisningstilbud giver eleverne mulighed for alsidig personlig udvikling* (jf. friskoleloven §1a, stk.2).

Skolens samlede undervisningstilbud må derfor ud fra en helhedsvurdering siges at stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Undervisningen og organiseringen af den er på flere områder kreativ og bygger på viden om og nysgerrighed på, hvordan børn bedst tilegner sig ny viden.

Det er ligeledes min vurdering, at skolen efter sit formål og i hele sit virke forbereder eleverne, ved at give eleverne interesse og færdigheder, til at leve og medvirke aktivt i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikler og styrker elevernes kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene.

Undervisningen foregår på dansk.

Bente Asmund Hansen